

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 156/2010-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. B., D., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 890/08 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. augusta 2009 doručená sťažnosť J. B., D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 890/08 (predtým bola vec vedená na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 15 NcCt 5/03). Sťažovateľ požiadal aj o ustanovenie právneho zástupcu v konaní o jeho sťažnosti pred ústavným súdom.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ podal 23. júna 2003 Okresnému súdu Bratislava III (ďalej aj „súd“) žalobu o ochranu osobnosti. Pretože súd bol vo veci dlhodobo nečinný, na základe sťažnosti sťažovateľa ústavný súd už v danej veci rozhodol nálezom č. k. II. ÚS 418/06-26 z 15. marca 2007, ktorým vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a prikázal súdu konať bez zbytočných prietahov. Sťažovateľovi tiež priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 40 000 Sk a náhradu trov jeho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

Výkon súdnictva k 1. januáru 2008 vo veci sťažovateľa prešiel z odovzdávajúceho Okresného súdu Bratislava III na nadobúdajúci Okresný súd Pezinok, pričom na okresnom súde je vec vedená pod sp. zn. 4 C 890/08.

Podľa sťažovateľa napriek nálezu ústavného súdu ani Okresný súd Pezinok vo veci nekoná bez prietahov, a preto využil aj prostriedky nápravy, ktoré má k dispozícii, a 23. februára 2009 sa obrátil na predsedu okresného súdu sťažnosťou na prietahy v konaní. Predsedníčka okresného súdu však listom sp. zn. Spr. 2024/09 z 23. marca 2009 sťažnosť na zbytočné prietahy vyhodnotila ako nedôvodnú. Podľa názoru sťažovateľa však tvrdenia predsedníčky okresného súdu *„postrádajú logiku a niektoré jej závery sú nesprávne“*. Sťažovateľ namieta, že okresnému súdu trvalo príliš dlho, kým jeho žalobu pridelil *„spôsobilému sudcovi“*, pretože stalo sa tak po uplynutí deviatich mesiacov, *„až v septembri 2008“*. Okresný súd spôsobil prietahy podľa sťažovateľa aj tým, že *„nevhodný postup nastal pri rozhodovaní o mojej žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov a o ustanovenie právneho zástupcu“*. Sťažovateľ nesúhlasil s odpoveďou predsedníčky okresného súdu na jeho sťažnosť na prietahy v konaní a trvá na tom, že vo veci sa naďalej nekoná bez zbytočných prietahov. Napokon dodal, že *„nekonanie jednoznačne napomohlo žalovanému-odporcovi, ktorý spolu so svedkom môžu pokojne tvrdiť, že sa na incident nepamätajú. Nekonanie súdu vo veci teda potenciálne spôsobuje, že sa nebudem môcť v tejto veci domôcť práva s náležitým odškodnením v dôsledku spôsobenia značnej nemajetkovej ujmy s dôsledkom značne negatívnym na môj zdravotný stav.“*

Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sa sťažovateľ domáha toho, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 890/08, aby okresnému súdu bolo prikázané „*konať vo veci ďalej bez prietáhov*“ a aby mu ústavný súd „*priznal spravodlivé zadosťučinenie vo výške minimálne 2000,- Sk v terajšej mene 66,668 eur*“. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodnil hlavne tým, že „*zdlhavým konaním s prietáhmi - nateraz ide o dĺžku konania viac ako šesť rokov - spôsobil dotknutý súd, že sa svojou žalobou... nedomôžem práva... Pretože ako žalovaný - odporca v tejto veci, tak vypočutí svedkovia majú na súde možnosť vypovedať v tom zmysle, že sa na incident nepamätajú.*“. Sťažovateľ napokon navrhol, aby mu boli uhradené aj trovy konania, ktoré súvisia s touto ústavnou sťažnosťou.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. ...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého

návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 890/08 bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a to v období od 1. januára 2008, keď na okresný súd prešiel výkon súdnictva vo veci sťažovateľa.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...

Napadnuté konanie sa začalo na okresnom súde 1. januára 2008, keď na Okresný súd Pezinok prešiel výkon súdnictva vo veci sťažovateľa z odovzdávajúceho Okresného súdu Bratislava III, pričom je pravdou, že na odovzdávajúcom súde došlo k zbytočným prietahom v konaní. Túto skutočnosť vyslovil ústavný súd vo svojom náleze č. k. II. ÚS 418/06-26 z 15. marca 2007 a sťažovateľovi priznal aj primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovateľ opakovane podal na Okresný súd Bratislava III v tejto veci sťažnosť, avšak ústavný súd jeho sťažnosť uznesením č. k. I. ÚS 9/08-7 zo 17. januára 2008 odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Z prehľadu procesných úkonov, ktoré vyplývajú zo súdneho spisu sp. zn. 4 C 890/08, je zrejmé, že nezodpovedá skutočnosti, že okresný súd by pridelil vec zákonnému sudcovi po deviatich mesiacoch „až v septembri 2008“ tak, ako to tvrdil sťažovateľ. Dňa 1. januára 2008 prešla vec na nadobúdajúci Okresný súd Pezinok, pričom vec bola v prvých mesiacoch tohto roka pridelená na rozhodnutie sudkyňi JUDr. I. N., pričom na základe rozvrhu práce okresného súdu bol už 19. marca 2008 „predmetný spis prerozdelený JUDr. M. Š.“. Uznesením č. k. 4 C 890/08-27 z 10. apríla 2008 okresný súd nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ 22. apríla 2008 odvolanie, preto bol spis 5. mája 2008 postúpený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o uvedenom odvolaní sťažovateľa. Krajský súd uznesením č. k. 14 Co 170/08-36 z 9. júna 2008 zmenil napadnuté rozhodnutie okresného súdu a sťažovateľovi priznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Spis bol okresnému súdu vrátený 15. júla 2008, pričom okresný súd uznesením č. k. 4 C 890/08-39 už 22. júla 2008 ustanovil sťažovateľovi právnu zástupkyňu v napadnutom konaní, a to JUDr. G. M. Dodatočne však vyšlo najavo, že menovaná advokátka má pozastavený výkon advokácie. Okresný súd preto uznesením č. k. 4 C 890/08-45 z 24. septembra 2008 ustanovil sťažovateľovi právneho zástupcu – advokáta JUDr. J. Č., ktorý však bol „zavalený prácou“, a preto podal proti tomuto uzneseniu 31. októbra 2008 odvolanie. Spis bol 20. novembra 2008 predložený krajskému súdu, ktorý uznesením č. k. 2 Co 301/08-52 z 28. novembra 2008 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Spis bol okresnému súdu vrátený 15. januára 2009 a zákonný sudca nariadil vo veci pojednávanie na 10. apríl 2009. Dňa 17. marca 2009 okresný súd upovedomil účastníkov konania o zmene termínu pojednávania, a to na 5. jún 2009. Sťažovateľ sa zo zdravotných dôvodov nezúčastnil na pojednávaní. Pokračujúce pojednávanie sa malo konať 12. augusta 2009, avšak účastníci sa na toto pojednávanie nedostavili. Sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčasť, pretože išiel na „rehabilitačný pobyt“. Pojednávanie bolo odročené na 13. november 2009, na ktoré sa opäť nedostavili účastníci konania. Sťažovateľ požiadal o odročenie tohto pojednávania z dôvodu „pracovnej

neschopnosti“. Napokon ostatné pojednávanie bolo nariadené na 5. marec 2010, avšak sťažovateľ sa na tomto zo zdravotných dôvodov znovu nemohol zúčastniť. Pojednávanie bolo odročené na 9. jún 2010.

Z uvedených skutočností vyplýva, že k predĺženiu napadnutého konania prispel aj samotný sťažovateľ tým, že sa nemohol zúčastňovať pojednávaniu a v dôsledku „*nedôvery*“ medzi advokátom a jeho klientom došlo aj k vypovedaniu právneho zastupovania. V roku 2008 a 2009 boli vo veci vydané tri procesné rozhodnutia a bolo nariadených sedem pojednávanií. Vec sa v tomto období v dôsledku odvolaní dvakrát nachádzala na krajskom súde, avšak využitie možností daných sťažovateľovi procesnými predpismi (napr. podľa Občianskeho súdneho poriadku) na uplatňovanie a presadzovanie jeho práva v občianskom súdnom konaní nemožno kvalifikovať ako postup, dôsledkom ktorého sú zbytočné prietahy (napr. I. ÚS 31/01). Na druhej strane si však aj sťažovateľ musí byť vedomí toho, že využitie prostriedkov nápravy prirodzene spôsobujú predĺženie napadnutého konania.

Okrem uvedeného ústavnému súdu neušlo pozornosti, že sťažovateľ podal v danej veci nekvalifikovaný návrh, ktorý neustále menil, upresňoval subjekt na strane žalovanej strany, ale aj samotný žalobný návrh. Sťažovateľ iba 11. januára 2008 označil osobu žalovaného (od roku 2003 žaloval A. K. ml., pričom v uvedený deň meno žalovaného upresnil na P. K.). Svoj žalobný návrh iba on (nepočítajúc jeho právneho zástupcu) musel v roku 2009 upresňovať štyrikrát (27. júla 2009, 28. júla 2009, 3. novembra 2009, 14. decembra 2009).

Z uvedených skutočností *prima facie* vyplýva, že k predĺženiu napadnutého konania prispel sťažovateľ aj tým, že podal nekvalifikovaný návrh, ktorý neustále menil, upresňoval subjekt na strane žalovanej strany, ale aj samotný žalobný návrh.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ svojím postupom sám znemožnil okresnému súdu plynulo konať, pretože konanie v súlade s čl. 48 ods. 2 ústavy predpokladá tiež žalobný návrh, ktorý spĺňa zákonom ustanovené náležitosti, pričom v danom prípade tieto podmienky splnené neboli (*mutatis mutandis* I. ÚS 128/03, I. ÚS 252/06).

Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že nie každý zistený priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné priesťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými priesťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priesťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01). Postup okresného súdu v danej veci – napriek určitému obdobiu neefektívnej činnosti okresného súdu začiatkom roku 2008 – sa zjavne nevyznačuje takými významnými priesťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priesťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v označenom konaní po prípadnom prijatí návrhu (sťažnosti) na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, preto ústavný súd sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2010